

VRIJ

BRIEF

LEVEN - VRIJHEID - EIGENDOM

ABSOLUTE RECHTEN VAN HET INDIVIDU

*****
* 1 9 8 5 *
*****

1984 ligt weer achter ons. De daarmee geassocieerde groei van de "overheids-betutteling" echter nog lang niet. Die gaat onvermoeibaar door. Dit werd onlangs nog eens gesteld door Harry Schultz die ongeveer het volgende schreef:

"Big Brother is geen vage verwijderde mogelijkheid. BB is hier NU. Hij is geen monoliet, een enkelvoudige dictator als Hitler. Hij is samengesteld uit tienduizenden bureaucraten die het beleid bepalen over van alles en nog wat (zoals je paspoort, je post, je rijbewijs, je bankgeheim, hoeveel je mag houden van je verdiende loon, waar je mag wonen en nog veel meer vergunningen). Dit is de afgelopen jaren steeds erger geworden, en het gaat nog steeds verder. Tenzij wij zeggen "Genoeg", en stappen doen om het te stoppen en de macht van de bureaucraten over de hele wereld terug te draaien. Dit zonder uitzondering.

Wij hebben wat dat betreft nog een enorme taak voor ons liggen. Gelukkig leeft het Libertarisme ook in een groot deel van de wereld. Overal beginnen kleine kernen te groeien van personen die zelf verantwoordelijkheid voor hun leven en hun daden willen dragen. Personen die er niet op uit zijn om via de overheid hun medemensen te belasten. En die er ook niet voor voelen om omgekeerd door anderen via die overheid te worden uitgebuit.

Die "kernen" van libertarisme en/of objectivisme zijn thans nog klein en gering in aantal. Maar ons ideaal voor Vrijheid en Vrede is zo reëel dat we zeker stap voor stap vooruit zullen gaan.

Een klein positief voorbeeld. Op initiatief van dr. W. Frickhöfer van de Aktionsgemeinschaft Soziale Marktwirtschaft uit Heidelberg, zal er op 17 januari in Brussel aan de pers een studie worden aangeboden betreffende het EEG-Beleid. Er wordt in aanbevolen om terug te keren tot een vrije markt economie. Het stuk wordt aangeboden door organisaties uit o.a. Duitsland, Frankrijk, Italië; terwijl uit België en Nederland meedoen het KNO, het Ludwig von Mises instituut en het Libertarisch Centrum Nederland. Al is de aanbevolen oplossing voor de toekomst van de EEG nog niet 100 % libertarisch, toch is dit initiatief zo belangrijk dat het onze volle aandacht verdient. In de toekomst hopen we op deze gebeurtenis nog terug te komen.

Inmiddels gaan we volop door met allerlei acties om ons vrijheidsideaal beter bekend te maken. Helpt U mee?

*****

De VRIJBRIEF geeft U een antwoord op onderstaande vragen door U regelmatig te informeren over **Libertarisme/Objectivisme** en gelijksoortige levensbeschouwingen.

U krijgt informatie over mogelijke tegenmaatregelen, over libertarische acties, publicaties en gebeurtenissen in binnen- en buitenland.

Het LIBERTARISME is een wereldbeweging die werkt aan de bouw van een vrije wereld waarin vrede is; een wereld waarin de betrekkingen tussen alle mensen tolerant en vrijwillig zijn, zonder geweld of dreiging met geweld en met respect voor elkaars eigendom; met een economisch systeem gebaseerd op vrijwillige overeenkomsten.

Leden en samenwerkende organisaties streven dit doel na door onafhankelijke acties, waarvoor ieder zijn eigen vrij gekozen strategie volgt.

Door het verstrekken van informatie over gebeurtenissen in de libertarische beweging draagt de VRIJBRIEF bij aan een groter rendement en coördinatie van deze acties.

Wij bieden U een FORUM waar U Uw eigen libertarische visie kunt verkondigen en waar U antwoord kunt geven op de mening van anderen. (Artikelen zijn voor verantwoording van de schrijver)

Via de VRIJBRIEF hebt U een band met gelijkgezinde personen in de Benelux (en daarbuiten), die allen streven naar een betere wereld met **Vrijheid, Rechtvaardigheid en Vrede.**

Waarom verliest U steeds meer Uw vrijheid?
Waarom wordt U steeds meer afhankelijk van de overheid?

Maandblad No. 83/84
januari/februari 1985

Libertarische Conventie
in
Noorwegen

27 juli - 3 aug. 1985

In de vorige Vrijbrief beloofde ik U te vertellen hoe U in Beitostölen kunt komen. Er zijn 3 mogelijkheden

A. vliegtuig; B. trein; C. auto/fiets/motor.

A. Vliegtuig: KLM of SAS, 3 à 4 x p.d. Amsterdam - Oslo, per trein naar Fagernes en per bus of taxi naar Beitostölen. Kosten retour A'dam-Oslo: jeugd (2-25j.) f 396,-; toeristenkl. PEX f 799,-; business f 1554,-; Royal f 2328,-. Indien er minstens 6 deelnemers samen van deze mogelijkheid gebruik maken is er een speciaal aanbod voor f 700,-. Trein Oslo-Fagernes 2e kl. f 125,-; 1e kl. f 185,- (retour). Totale reisduur 1 dag.

B. Trein: Scandinavian Express. 1x p.d. Utrecht V.08.16-Oslo A.06.35. Oslo V.09.30 - Fagernes A.13.30. Bus of taxi naar Beitostölen. Kosten retour Utrecht Fagernes 2e kl f 807,40; 1e kl. f 1086,20. N.B. Met de Nord-West Express moet U in Oslo overnachten!

C. Auto/fiets/motor. Tenzij U via Rusland wilt rijden, moet U ergens per autoveerpont oversteken. Vanuit Nederland zijn de veerdiensten uit de vaart genomen. U moet dus naar Duitsland of Denemarken rijden. Ik zal een zeer beknopt overzicht geven. De diverse rederijen concurreren flink, met als resultaat allerlei speciale tarieven. Om niet de halve Vrijbrief met tariefoverzichten te vullen, zullen we een uitgebreide lijst maken, die U bij ons kunt aanvragen. U kunt het ook zelf gaan uitzoeken, voor het geval U niets leukers te doen hebt. De Conventie wordt in het hoogseizoen gehouden, dus tijdig reserveren, bij voorkeur uiterlijk in februari!

Prijzen voor auto + 1 pers., enk.reis, tenzij anders vermeld! Terugreis als regel goedkoper.

1. Duitsland - Noorwegen.

Kiel - Oslo. Jahre Linie. Dagelijks. Vaartijd: 19 u. Kosten: f 315,- tot f 500,- (incl. hut.)

2. Duitsland - Zweden.

Kiel - Göteborg. Stena Line. Dagelijks. Vaartijd 13 u. Kosten: f 307,- tot f 567,- (incl.hut.).

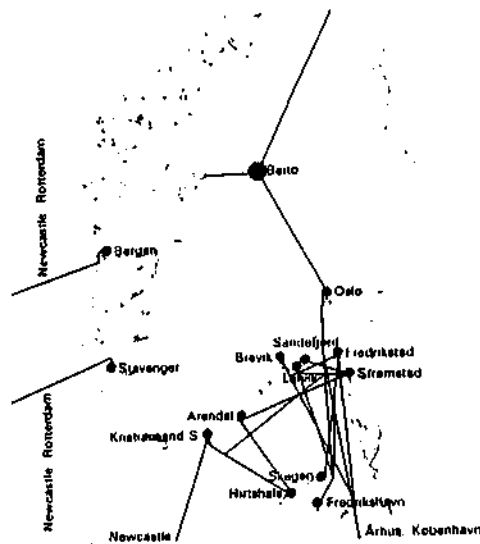
Travemünde - Trelleborg. TI Saga Line. 3x p.d.; Vaartijd: 7 u. Kosten: f 238,- tot f 400,- (incl.hut, nachtafvaart.) (Tarief '84).

3. Duitsland - Denemarken - Zweden - Noorwegen - Denemarken

Scandinavië Biljet. Rondreisbiljet. Travemünde-Gedser of Puttgarden-Rödby + Helsingör-Helsingborg + Larvik-Frederikshavn. Of in omgekeerde richting. Leuk als U in een vakantie wat van de drie landen wilt zien! Kosten: f 340,- (auto + 5 inzittenden, zonder hut.)

4. Denemarken -Zweden.

Grenå - Varberg; Stena Line; 2 of 3x p.d.; vaartijd

4 u. Kosten: f 75,- (auto + 6 pers.,zonder hut, op vrijdag/zaterdag f 95,-)

Frederikshavn - Göteborg: Stena Line; 6 x p.d.; Vaartijd 3½ u.; kosten f 75,- (auto + 6 pers. zonder hut; f 95,- vrijdag/zaterdag.)

5. Denemarken - Noorwegen.

Frederikshavn - Oslo: Stena Line; 1x p.d.; vaartijd 10 u.; Kosten f 144,-. (heen overdag, terug 's-nachts, dan f 218,- tot f 274,- met hut).

Frederikshavn - Oslo. Dano Linjen; 1x p.d.; vaartijd 10 u.; Kosten: f 190,- tot f 238,- (heen 's-nachts, dus incl.hut, overdag terug: f 126,-) (tarief '84)

Frederikshavn - Larvik. Larvik Line; 1 à 2x p.d.; vaartijd 6 u.; 's-nachts 9 u.; Kosten: f 152,-(overdag), f208,- tot f 356,- 's-nachts (incl.hut).

Hirtshals - Kristiansand. Olsen Lines. 5 à 6x p.d.; Vaartijd 5 u.; Kosten: f 180,- (overdag) f 203,- tot f 238,- ('s-nachts incl. hut.) (tarief '84)

N.B. Er zijn nog meer verbindingen. Zie aan te vragen overzicht. We hebben nu nog niet alle nieuwe tarieven binnen. We zullen bij voldoende vraag, extra kortingen trachten te verkrijgen. Meld U daarvoor dus zo snel mogelijk aan bij W. van Hulten, Fr.Haverschmidtlaan 31, 3116 JK Schiedam.

AFSTANDEN:

Van Utrecht naar: Travemünde 492; Puttgarden 564; Kiel 517; Grenå 814; Frederikshavn 937; Hirtshals 939 KM.

Van Beitostölen naar: Fagernes 37; Oslo 222; Larvik 315; Kristiansand 514; Göteborg 543; Varberg 593; Helsingborg 774; Trelleborg 850 KM.

Gedser-Helsingör 199 en Rödby - Helsingör 204 KM.

N. van Hulten - van Os.

Bjørn heeft de eerste deelnemers gevangen!

ONBESCHIKBARE ARBEID HERVERDELEN (III)

door Fred Dekkers

In de twee vorige delen van deze studie hebben we vastgesteld dat de overheid zelf veel werkloosheid veroorzaakt door haar optreden, o.m. door in te grijpen in de prijsvorming (rechtstreeks of onrechtstreeks bv. door wisselkoersenmanipulatie of subsidiëring) en de invoering van een systematisch systeem van werkloosheidssteun.

Nu is het zo dat het laatste kan en mag uitgebreid worden tot alle transfers van produktie, zoals uit het volgende zal blijken.

Doel

Het doel van alle produktie is het creëren van produkten en/of diensten. Vanzelfsprekend? Eigenlijk toch niet. In feite is het doel niet het creëren zelf, maar er vrij over kunnen beschikken. Of korter gesteld: het doel van alle produktie is de vrije beschikking over de gecreëerde produkten (of diensten - haast alle diensten zijn echter uiteindelijk bestemd voor het creëren van produkten).

In de mate dit doel wordt verwezenlijkt, in die mate wordt het resultaat van de inspanningen beoordeeld en kan men zeggen dat ze succesvol zijn geweest, dat men geslaagd is in het opzet. In onze samenleving gebaseerd op arbeidsspecialisatie betekent dit: hoe meer en hoe beter men voldoet aan de wensen en behoeften van de medemensen. Wat, tussen haakjes, dus niet kan betekenen dat men alle eigen produktie gratis uitdeelt, want dat is de beste manier om dit 'nuttig zijn' zo vlug mogelijk uit de wereld te helpen, letterlijk en figuurlijk. Het betekent wel: winst maken, zodat men zelf anderen kan helpen door van hen te kopen, waardoor zij op hun beurt meer kunnen kopen. Ook laat het toe de eigen produktie uit te breiden of te verbeteren zodat anderen meer, of beter, of goedkoper kunnen verkrijgen wat zij wensen (met 'winst' wordt hier in 't algemeen 'inkomen' bedoeld: ondernemingswinst, salaris, interest, enz.) (ook aan te stippen dat 'produkten' zeer ruim wordt opgevat en niet alleen economische goederen omvat, maar ook bv. onderwijs, televisie, kunst, sport, vermaak, ontspanning, enz.).

Motivatie

Het doel van alle produktie is dus de vrije beschikking over het geproduceerde (of het ruilmiddel, het geld dat men er voor in de plaats heeft gekregen). We kunnen ook zeggen dat dit de motivatie is om die inspanningen te leveren. Nu is het zo dat

in ons 'Vrije Westen' de overheid 40 % (USA) tot 60 % (België, Nederland) onteigent van de produktie van haar burgers, gemiddeld. Wat betekent dat dit in veel gevallen oploopt tot 70 of 80 %. Dit betekent vernietiging van motivatie. We kunnen immers stellen dat bij volledige vrije beschikking over het geproduceerde (geen onteigening) de motivatie voor 100 % intact is, terwijl bij totale onteigening de motivatie onbestaande wordt, gelijk dus aan nul. Elke graad van onteigening heeft bijgevolg een bepaalde graad van vernietiging van motivatie tot gevolg.

Beide Partijen

Nu is het zo dat de overheid onteigent om toe te wijzen aan iemand anders, en dat is een vernietiging van motivatie om te produceren voor beide partijen. Immers, wie onteigend wordt zegt of denkt: waarom produceren, het wordt me toch afgenomen, terwijl wie het toegewezen krijgt zegt of denkt: waarom moeite doen als ik het zonder moeite kan bekomen.

Onzichtbaar

De overheid tracht dit 'probleem' te omzeilen door zoveel mogelijk via onzichtbare wegen te onteigenen. Een sprekend voorbeeld zijn de werknemers die, zonder er zich veelal rekenschap van te geven, verhoudingsgewijze haast de hoogste graad van onteigening te verduren hebben. Belastingen en sociale heffingen worden ingehouden voor zij hun salaris in handen krijgen, en de meesten onder hen getroosten zich niet de moeite die nader te bekijken. Bovendien bestaat het grootste gedeelte van die sociale heffingen uit het zg. 'patronale' gedeelte, die officieel 'ten laste van de werkgever' worden genoemd. Maar het is duidelijk dat ook dit gedeelte door de werknemer dient te worden geproduceerd en dat het geheel der 'sociale lasten' een onteigening van het werknemersaandeel in de (gezamenlijke) produktie is. Dit wordt nog duidelijker als men overweegt dat de werkgever alle sociale heffingen, evenals trouwens de ingehouden belastingen, evengoed in handen van de werknemers kan uitbetalen. Dat zou op de bedrijfsresultaten niet de minste invloed uitoefenen.

Een andere 'onzichtbare' onteigening zijn de taksen, belastingen, accijnzen, invoerrechten, B.T.W. e.d. die begrepen zijn in de aankopen. Gemiddeld zouden alle produkten 15 tot 20 % goedkoper zijn zonder de daarop rustende indirecte belastingen, en zouden de burgers dus evenveel meer kunnen ver-

bruiken. Of anders gezegd: dan zou de algemene levensstandaard met ongeveer een kwart stijgen.

Tegenover de sociale heffingen staan de sociale uitkeringen. Omdat werknemers zich niet voldoende rekenschap geven van niet alleen het feit dat zij haast volledig zelf de kost ervan dragen maar ook niet van de omvang ervan, de feitelijke kostprijs, beschouwen zij die uitkeringen als een 'sociale verworvenheid' waaraan men 'niet mag raken'. Ondergetekende is de mening toegedaan dat, als de toestand in dat opzicht gunstiger was, er veel zou veranderen en wel omdat de kostprijs zo onvoorstelbaar veel hoger ligt dan het geval zou zijn als het systeem volledig aan de vrije markt werd overgelaten d.w.z. onttrokken aan alle overheidsdwang. De kostprijs, thans, bestaat bv. niet alleen uit de rechtstreekse heffingen, de zg. werknemers- en werkgeversaandelen, maar ook uit staatssubsidies. En alle staatsmiddelen komen voort uit ofwel belastingen ofwel leningen (die interesten vergen en die later uit belastingen dienen te worden terugbetaald) ofwel monetaire manipulatie, d.w.z. nieuw geld (dat voor een bepaalde graad van prijzeninflatie zorgt).

Aangezien werknemers belastingen, BTW, indirecte belastingen enz. betalen zoals iedereen, en te lijden hebben van prijzeninflatie ook als iedereen, betalen zij ook zelf rechtstreeks deze 'sociale' staatssubsidies (de enige mogelijke discussie zou kunnen zijn over de vraag of zij verhoudingsgewijs evenveel belastingen betalen als andere burgers). Wat betekent dat zij zelf de volledige kost dragen van het ganse systeem, onder vorm van vier grote hoofdingen: sociale heffingen 'werknemer', dito 'werkgever', belastingen en geldcreatie (gevolgd door prijzeninflatie).

Werkloosheid

Het is duidelijk dat vernietiging van motivatie naar een bepaald volume werkloosheid leidt. Minder gemotiveerd zijn te produceren betekent: weigeren uit te breiden, weigeren meer personeel aan te nemen, weigeren überhaupt personeel aan te nemen, weigeren overuren te doen, meer zelf produceren (doe-het-zelf, eigen groentetuin, enz.), steun verkiezen boven produceren, enz.

Uit wat voorafgaat hebben we kunnen vaststellen dat de overheid alleszins voor een groot gedeelte de werkloosheid zelf veroorzaakt. We kunnen ons zelfs afvragen of zij niet alle (onvrijwillige) werkloosheid veroorzaakt. Het antwoord daarop bestuderen we in het volgende en laatste deel van deze studie.

ETHIOPIË

De Hedendaagse Versie van de Oekraïne

Via de media worden we dagelijks met de meest afschuwelijke berichten uit Ethiopië overstroomd. Eigenlijk zouden we hierbij een gevoel van déjà vu moeten hebben. We zien hier hetzelfde navrante marxistische scenario als destijds in de Oekraïne. De marxistische regering in Addis Abeba heeft nu in Ethiopië, net zoals destijds Stalin in de Oekraïne, de boeren doelbewust aan de hongersdood overgeleverd, omdat die boeren te veel tegenstand boden bij de collectivisatie van de landbouw!

De Dergue heeft de Ethiopische boeren verboden een deel van de oogst te houden als voorzorg tegen hongersnood in slechte tijden. Omdat dit gebruik niet zinnig zou zijn, maar slechts een vorm van kapitalistisch hamsteren. Alle reserve voorraden werden geconfiscieerd. Nu de droogte gekomen is er dus automatisch een hongersnood ontstaan!

De reserves in harde valuta van de regering gaan naar Moskou en Havana om wapenen en de 10.000 Cubaanse huurlingen in Afrika te betalen.

De meest navrante gebeurtenis temidden van al deze ellende is de \$ 250.000.000 kostende zwelgprijs van de Dergue ter viering van de 10e verjaardag van de communistische overheersing. T.b.v. de aanwezige communistische leiders uit de hele wereld zijn er o.a. 40.000 kisten Schotse wiskey geïmporteerd.

Nederland stuurt f 0,06 miljard aan voedsel naar een land, waarvan de regering f 0,88 miljard verspilt ter viering van een 10 jarig durend misdadig handelen. Wie is het meest gek? Het is om diep wanhopig te worden!

(Naar aanleiding van een artikel in Free World Chronicle van december 1984.)

*****

DE AMERIKAANSE VERKIEZINGEN

De verkiezingen in Amerika zijn voor de Libertarian Party geen groot succes geworden. Ze zijn wel de derde grootste partij gebleven, maar David Bergland kreeg maar een kwart van het stemmen aantal dat Ed Clark had in 1980.

De resultaten in de afzonderlijke staten waren beter. In Alaska is weer een libertariër (André Maru) in het parlement gekomen. De oorzaak van dit lagere resultaat ligt in een aantal factoren, o.a.: Interne problemen in de partij, b.v. over defensiestandpunten; veel minder geld beschikbaar voor publiciteit; grotere problemen om in verschillende staten mee te mogen doen, waardoor niet in alle staten op de LP gestemd mocht/kon worden.

*****
 *
 * FREENETWORK: OP ZOEK NAAR VRIJE MENSEN *
 *
 *****

Ik doe mijn uiterste best in contact te komen met andere vrije mensen. De bedoeling is om ideeën uit te wisselen, samen activiteiten te ontwikkelen, zowel voor ons genoeg als om geld te verdienen. Dit is het doel van Freenetwork. Vrije mensen zijn alle personen die hebben ontdekt vrij te zijn of die hebben besloten dit te worden. Sommigen ontdekken spontaan dat ze vrij zijn, anderen worden hiertoe geïnspireerd door bijv. een Ayn Rand (Atlas Shrugged), F.A. Hayek (The constitution of Liberty), Nathaniel Brandon (The psychology of self-esteem), een Ringer, een Friedman of Harry Browne, Frank R. Wallace of een van de talloze andere auteurs. In de woorden van Harry Browne:

Of u dit nu al of niet accepteert, u bent eigen baas. U beslist zelf over uw leven - en wel voor de volle honderd procent. U bepaalt welke informatie u accepteert en welke niet. U beslist wat u op dit moment gaat doen. U bepaalt welke morele maatstaven u aanlegt. Vrijheid is het leven leiden dat u wilt leven. U doet dit door hier voor te kiezen. U kunt vrij zijn... Om vrij te zijn hoeft u niets te doen dan dit te kiezen. Uw vrijheid wacht op u, tot u er klaar voor bent.

Freenetwork is een systeem om vrije mensen met elkaar in contact te brengen, mensen die zeggen:

- Ik ben vrij
- Ik ben mijn eigen meester en voor mijzelf verantwoordelijk
- Ik bepaal mijn eigen leven
- Ik gun anderen dezelfde vrijheid

Wanneer u tot de vrije mensen behoort (of wilt behoren) en interesse hebt in Freenetwork, neem dan contact met mij op. Wanneer u een ander weet die interesse zou kunnen hebben, vertel hem of haar over Freenetwork.

Een van de doeleinden van Freenetwork zou kunnen zijn anderen te laten ontdekken dat zij vrij zijn. Een tweede doel zou kunnen zijn de kennis en vaardigheid te ontwikkelen om meer van de vrijheid te genieten.

Adresseer uw suggesties aan:

Andre Spies
 Freenetwork
 Postbus 149
 B-1930 ZAVENTEM-1
 België

WIE IS DIE ANDRE SPIES?

Andre Spies promoot al 18 jaar de individuele vrijheid. Samen met Leon Louw richtte hij in 1975 in Johannesburg (Zuid-Afrika) de "Free Market Foundation" op. Hij is een actief lid van Libertarian International en ondersteunt tal van libertarische activiteiten en organisaties.

Naast het schrijven van zijn boek "Meta Information" is Spies actief op het gebied van toepassing van de vrijheid. Hij heeft grote ervaring op dit gebied opgedaan in veel verschillende landen en beroepen variërend van investeringsadviseur of scheepsselectriciën tot beroeps kaartspeler. De laatste zeven jaar is hij onafhankelijk automatiseringsadviseur. In de loop der jaren heeft hij kennis en vaardigheid opgedaan om vrij en verrukkelijk te leven. Hij noemt deze vaardigheid "Freedom Technology," een woord dat staat voor houdingen en methoden die u voordelen boven uw concurrenten geven.

Spies heeft plannen zijn technieken verder te verfijnen en op grotere schaal toe te passen. Zijn Freenetwork is een aanzet hiertoe.

*****

LIFHAS / CISKEI

De LIFHAS (Libertarian Foundation for Human Assistance) is in de laatste fase van de "formele" oprichting. Het wordt een stichting waarvoor geldt dat giften aftrekbaar zijn voor de belasting. Ondertussen komt de Ciskei steeds meer in de publiciteit. Op een artikel in "The Individualist": Ciskei, de meest vrije economie op de wereld, hopen we nog terug te komen. In de Ciskei worden mogelijkheden onderzocht om op libertarische wijze ontwikkelingshulp te verstrekken.

" MIJN WOORDEN ZIJN ALS STERREN . . . .

*****

Deze tekst is waarschijnlijk bijna 300 jaar oud en afkomstig van Seattle, het opperhoofd van de Duwanish-Indianen. Seattle richtte deze toespraak in 1855 tot de Amerikaanse president die het grondgebied van de stam wilde "kopen".

In het artikel van Eric Verhulst, "Een Hond-bijt-Mens probleem" wordt naar deze toespraak verwezen.

"Het grote Opperhoofd in Washington heeft gesproken: hij wenst ons land te kopen. Het grote Opperhoofd heeft ook woorden gesproken van vriendschap en vrede. Dat is zeer goed van hem, omdat we weten dat hij onze vriendschap niet nodig heeft. Maar wij zullen over Uw aanbod beraadslagen,

want wij weten dat als wij ons land niet verkopen, de blanke man met zijn geweren komt en het in bezit neemt.

Hoe kan je de lucht, de warmte van het land kopen of verkopen? Dat is voor ons moeilijk te bedenken. Als wij de prikkeling van de lucht en het kabbelen van het water niet kunnen bezitten, hoe kunt U het van ons kopen?

Wij zullen hierover op onze tijd een beslissing nemen.

Zoals het Opperhoofd zegt: het grote Opperhoofd in Washington kan vast op ons rekenen, zoals onze blanke broeders kunnen rekenen op de terugkeer van de seizoenen. Mijn woorden zijn als sterren. Zij verdwijnen niet.

Elk stuk van dit land is heilig voor mijn volk. Iedere spar, die glanst in de zon, elk zandstrand, elke nevel in de donkere bossen, elke open plaats, elke zoemende bij is heilig in de gedachten en herinneringen van mijn volk. Het sap dat in de boom opstijgt, draagt de herinnering van de rode man.

Een dode blanke man vergeet het land van zijn geboorte als hij zijn tocht naar de sterren begint.

Onze doden vergeten dit prachtige land nooit: het is de moeder van de rode man. Wij zijn een deel van de aarde en de aarde is een deel van ons. De geurende bloemen zijn onze zusters, het rendier, het paard, de grote adelaars onze broeders. De schuimkoppen in de rivier, het sap van de weidebloemen, het zweet van de pony en van de man, het is allemaal van hetzelfde geslacht, óns geslacht. Als dus het grote Opperhoofd in Washington laat zeggen dat hij ons land wil kopen, vraagt hij wel veel van ons.

Het grote Opperhoofd laat zeggen dat hij voor ons een plaats zal reserveren waar wij rustig zullen kunnen leven. Hij zal onze vader zijn en wij zullen zijn kinderen zijn.

Maar kan dat wel?

God heeft Uw volk lief. Maar zijn rode kinderen heeft hij verlaten. Hij zendt machines om de blanke man te helpen bij zijn werk en hij bouwt grote wigwams voor hem. Hij maakt Uw volk dag en nacht sterker. Weldra zult U het land overspoelen, zoals de rivier na een plotselinge regen zich door de kloof stort. Maar mijn volk en ik, wij zijn het aflopend getij. Wij zullen nooit terugkeren.

Nee, wij zijn van een ander ras. Onze kinderen spelen niet samen met die van U en onze oude mannen vertellen andere verhalen. God begunstigt U, en wij, wij zijn tot wezen geworden.

Wij zullen Uw aanbod, ons land te kopen, dus overwegen. Maar het zal niet gemakkelijk zijn. Want dit land is ons heilig. Wij beleven vreugde aan deze bossen. Ik weet het niet, maar onze wegen zijn anders dan de Uwe.

Dit glinsterende water, dat stroomt in beken en rivieren, is niet zo maar water. Het is het bloed van onze voorouders. Als wij het land verkopen, moet U bedenken dat het gewijde grond is, dat elke vage weerspiegeling in het heldere water van het meer spreekt van gebeurtenissen uit het verleden, van mijn volk.

Het murmelende water is de stem van mijn vaders vader.

De rivieren zijn onze broeders, zij lessen onze dorst.

De rivieren dragen onze kano's en voeden onze kinderen. Als wij U ons land verkopen, moet U bedenken en aan Uw kinderen leren, dat de rivieren onze broeders zijn en dat U voortaan net zo vriendelijk moet zijn voor de rivieren als U voor Uw broeders zou zijn.

De rode man heeft zich altijd teruggetrokken voor de oprukkende blanke, zoals de nevel in de heuvels vlucht voor de zon in de morgen. Maar de as van onze vaders is heilig. Hun graven zijn gewijde grond, zo ook deze heuvels, deze bomen. Dit deel van de aarde is voor ons heilige grond. Wij weten dat de blanke man onze manier van leven niet begrijpt. Voor hem is het ene stuk grond gelijk aan het andere, want hij is een vreemde, die in de nacht komt en van het land neemt wat hij nodig heeft.

De aarde is niet zijn broeder, maar zijn vijand. En als hij die verovert heeft, trekt hij verder. Hij trekt er zich niets van aan. Hij vergeet het graf van zijn vader en het erfdeel van zijn kinderen. Hij behandelt zijn moeder, de aarde, zijn broeder, de lucht als koopwaar, die hij kan uitbuiten en weer verkopen als goedkope bonte kralen. Zijn honger zal de aarde

... ZIJ VERDWIJNEN NIET "

*****

kaal vreten en slechts een woestijn achterlaten.

Ik begrijp het niet.

Onze wegen zijn anders dan Uw wegen. Het zien van Uw steden doet pijn aan de ogen van de rode man.

Maar misschien komt dat omdat de rode man maar een wilde is, die niets kan begrijpen.

Er is geen plaats om uit te rusten in de steden van de blanke man. Geen plaats waar je het opspringen van de knoppen in het voorjaar kunt horen of het geruis van de vliegende vogels. Maar misschien komt het omdat ik een wilde ben en dom.

Het lawaai schijnt alleen maar bestemd om de oren pijn te doen. En wat heeft het leven voor zin als een man niet meer de eenzame kreet van de nachtuil kan horen of het praten van de kikkers rond het meer in de avond? Ik ben maar een rode man en dom. De Indiaan houdt van het zachte ruisen van de wind, gezuiverd door de middagregen of meedragend de reuk van de pijnbomen. De lucht is kostbaar voor de rode man, want alles deelt dezelfde lucht - de dieren, de bomen, de mensen, alles heeft deel aan dezelfde lucht. De blanke man heeft geen aandacht voor de lucht die hij inademt.

Als een man, die al vele dagen stervende is, zo is hij gevoelloos voor kwade dampen.

Maar als wij U ons land verkopen, dan moet U bedenken dat de lucht voor ons waardevol is, dat de lucht zijn adem meedeelt aan al het leven dat het in stand houdt. De wind, die mijn grootvader zijn eerste ademtucht gaf, neemt ook zijn laatste zucht in ontvangst.

En de wind moet ook onze kinderen de levensgeest geven. En als we U ons land verkopen, moet U het wel afgezonderd houden, gewijde grond waar ook de blanke man kan komen om de wind te proeven met de zoete geur van weidebloemen.

Wij zullen dus Uw aanbod ons land te kopen in overweging nemen. Als wij besluiten het aanbod aan te nemen, wil ik één voorwaarde stellen: de blanke man moet de dieren van dit land beschouwen als zijn broeders.

Ik ben maar een wilde en begrijp het niet. Ik zag duizenden rotte buffels in een prairie, achtergelaten door de blanke man die ze neerschoot uit een rijdende trein. Ik ben maar een wilde en kan het niet begrijpen hoe het rokende ijzeren paard belangrijker kan zijn dan de buffel, die wij alleen maar doden om in leven te blijven.

Wat is de mens zonder dieren? Als al de dieren weg zijn, zal de mens sterven aan een gevoel van grote eenzaamheid. Want wat er gebeurt met de dieren, gebeurt spoedig met de mens. Alle dingen hangen samen. Wat er met de aarde gebeurt, gebeurt met de kinderen van de aarde. U moet Uw kinderen leren dat de grond onder hun voeten de as van onze grootvaders is.

Leer ze eerbied voor de aarde, vertel Uw kinderen dat de aarde vervuld is van de levens van onze voorouders: dat de aarde onze moeder is. Wat er gebeurt met de aarde, gebeurt met de kinderen van de aarde. Als een man op de grond spuwt, spuwt hij op zichzelf. Dit weten wij: de aarde behoort niet aan de mens. De mens behoort aan de aarde. Dit weten wij: alles hangt samen als het bloed dat een familie verbindt.

Alles hangt met alles samen.

Wat er met de aarde gebeurt, gebeurt met de kinderen van de aarde. De mens heeft het web van het leven niet geweven; hij is slechts één draad ervan. Wat hij met het web doet, doet hij met zichzelf.

Nee, dag en nacht kunnen niet samengaan.

Onze doden leven voort in de stille wateren van de aarde. Zij keren terug als de voetstappen van de naderende lente. Het is hun geest, die als een rimpeling van de wind over het water van de meren loopt. Wij zullen overwegen waarom de blanke man het land wil kopen, wat is het dat de blanke man wil kopen, zal mijn volk vragen. Het is zo moeilijk te begrijpen voor ons.

Hoe kun je de lucht kopen of verkopen, de warmte van de aarde, de snelheid van de antilope? Hoe kunnen we die dingen aan U verkopen en hoe kunt U dat kopen? Is de aarde van U om ermee te doen naar goeddunken, alleen omdat de rode man een stuk papier tekent en het geeft aan de blanke man? Als wij zelf de prikkeling van de lucht en het kabbelen van het water niet bezitten, hoe kunt U het dan van ons kopen? Kunt U de buffel terugkopen, als de laatste gedood is?

Maar wij zullen Uw aanbod overwegen, want wij weten, dat als wij niet verkopen, de blanke man met zijn geweren komt en ons het land met geweld afneemt!

Maar wij zijn slechts primitieven en de blanke man, nu nog menend dat hij sterk is, denkt dat hij een god is, die de gehele aarde bezit.

Hoe kan een mens zijn moeder bezitten?

Maar Uw aanbod ons land te kopen, zullen wij overwegen. Dag en nacht kunnen wij niet samenleven.

Wij zullen Uw aanbod overwegen om ons terug te trekken in het reservaat dat U voor mijn volk hebt bestemd. We zullen dan in afzondering leven, en in vrede. Het maakt niet veel uit waar wij de rest van onze dagen doorbrengen. De kinderen hebben hun vaders

EEN HOND - BIJT - MENS

Eric Verhulst

PROBLEEM

1. Jan, op bezoek bij een kennis, wordt bij het betreden van de woonkamer "begroet" door diens hond. Plots, wanneer Jan zich bukt, zet het dier zijn tanden in Jans kaak. Resultaat: een lelijk lidteken en een blijvend spierletsel dat een duidelijke invloed heeft wanneer Jan normaal tracht te spreken.

Vraagstelling: Wie is verantwoordelijk en wie dient er schadevergoeding te ontvangen?

De hond is geen mens en kan dus niet verantwoordelijk gesteld worden. De hond wordt beschouwd als het bezit van Jans vriend. Jans vriend heeft hem gekocht en hem toegevoegd aan zijn levensdomein. Door deze aktie heeft Jans vriend de verantwoordelijkheid op zich genomen voor al wat de hond doet. Hij weet dat een hond nooit perfect te dressereren is en er dus risico's aan verbonden zijn de hond te houden. Wanneer de hond dus een ander bijt, is Jans vriend daarvoor verantwoordelijk. Jans vriend zal dus moeten opdraaien voor de gevolgen van het gedrag van zijn hond. Hopelijk heeft hij zich verzekerd, zodat uiteindelijk de verzekeringsmaatschappij het vereiste bedrag op tafel zal moeten leggen.

Tussenvraag: Is Jans vriend ook verantwoordelijk wanneer Jan een of anderen beweging gemaakt zou hebben welke de hond tot de aanval deed overgaan (omdat hij zich hierdoor bedreigd voelde)? Maakt het verschil uit of Jan iets afweet over de omgang met honden? En of Jans vriend dit al dan niet wist? Het antwoord is neen wat betreft de verantwoordelijkheid. Het enige verschil zit hem in de omstandigheden waarin en waarom de hond gebeten heeft.

2. **Tweede vraag:** Hoeveel bedraagt het bedrag van de veroorzaakte schade? In feite is de schade niet herstelbaar. Tenzij de moleculair biologie er zeer binnenkort in zou slagen de kaak van Jan volmaakt te laten regenereren. Stel dat we als norm nemen het inkomen dat Jan zal moeten derven op de arbeidsmarkt, omdat zijn gehavend gezicht hem minder kansen geeft. Als beide partijen een zekere berekeningswijze overeenkomen, dan zal hieruit een "meetbaar" schadebedrag voortvloeien. Maar stel dat Jan meer belang hecht aan de niet-meetbare schade, m.a.w. de schade welke niet herstelbaar is. B.v. het feit dat zijn gezicht niet meer als "mooi" ervaren wordt en hij moeilijk verstaanbaar geworden is. Heeft de rechter dan het recht een schadebedrag "op te leggen"? Ik meen van wel. Is dit dan geen "dwang"?

Neen, want beide partijen hebben zich akkoord verklaard zich tot de rechter te wenden. Hierbij komt ook het gewoonterecht kijken. Jan weet dat dergelijke risico's een realiteit zijn, als men op een min of meer "normale" manier met andere mensen wil omgaan. Schept de uitspraak van de rechter hem geen voldoening, dan kan hij ook in beroep gaan en ad ultimum, alle banden met zijn vriend verbreken. Maar recht is geschied.

3. **Derde vraag:** Geeft het feit dat de werkelijke schade in feite niet meetbaar is, niet het recht preventief op te treden? Een overheid (wie of wat dat ook is) zou b.v. kunnen verplichten dat alle honden permanent een muilkorf moeten dragen. Ad ultimum zou het alle mensen verboden kunnen worden om honden te houden. Het is duidelijk dat dit tot "absurde" situaties leidt. Vooreerst kan het potentiële probleem zoals hierboven aangetoond, zonder preventieve maatregelen ook opgelost worden. Verder blijft er de vraag wie die maatregelen kan opleggen? De eigenaar kan zijn verantwoordelijkheid opnemen en zelf maatregelen treffen. Of de gespecialiseerde verzekeringsmaatschappij, maar dit wordt dan een kwestie van vrijwillige overeenkomst tussen verzekeraar en de verzekerde.

4. Wat kunnen we uit deze kleine dankoefening afleiden? Deze probleemstelling kan op basis van het principe van vrijwilligheid en dus volgens het Libertarisch principe opgelost worden. Betekent dit echter ook dat dit veralgemeenbaar is en elke probleemstelling tussen mensen op deze wijze opgelost kan worden? Dit zou zeer wenselijk zijn en vermoedelijk is dit ook zo. Het probleem zit hem echter hierin dat een oplossing volgens het Libertarisch principe niet altijd evident is. Of dat er verschillende mogelijke oplossingen zijn. Dwangmaatregelen uitwerken, de actueel blijkbaar meest verspreide methode, schept echter nog meer problemen om de doodeenvoudige reden dat het steeds de betrokkenen zelf zijn welke het best kunnen uitmaken wat de noodzakelijke actie is. Op basis van vrijwilligheid uiteraard!

5. Beschouw nu even de volgende, minder duidelijke probleemstelling: Chemico een fabrikant, ontwikkelt een klein chemisch virus waarmee bijna alle koolwaterstoffen in voedzame proteïnen omgezet kunnen worden met een zeer hoog rendement en bijna zonder energieverbruik. Het wereldvoedselprobleem is in de kortste tijd de wereld uit. Het virus van Chemico is als de uitvinding van het vuur voor de mens miljoenen jaren geleden. Enkele exemplaren van het virus zijn echter ontsnapt uit het labo. Pas na enkele jaren wordt dit merkbaar. Overal ontstaan er zich snel uitbreidende plekken die alle groene planten transformeren in een grijze massa proteïnen. Wat nog erger is, enkele virussen hebben zich getransformeerd en hebben zich gespecialiseerd in het omzetten van dierlijke vetstoffen. Geen enkele remedie blijkt er tegen deze kwalen te vinden te zijn. Na enige tijd is alle leven op aarde bedreigd. Het virus zal de laatste overlevende blijken te zijn. De lezer weze gerustgesteld, voor zover mij bekend is, is bovenstaand verhaal zuivere fictie.

Vraagstelling: Wie is hiervoor verantwoordelijk, en hoeveel bedraagt het schadebedrag? Eerlijk gezegd, het antwoord is mij onbekend. Het enige waarmee ik op de proppen kan komen, is dat hier in feite de ganse mensheid verantwoordelijk is en dat praten over een schadebedrag zinloos is aangezien er toch geen overlevenden zijn.

6. Bovenstaand voorbeeld heb ik opzettelijk zo scherp gesteld om de problematiek duidelijk te maken. Het kon nog scherper door b.v. te stellen dat het pas na duizend jaar was dat men de gevolgen van het ontsnappen van het virus kon merken. Dit verhaal is heel wat sterker en ongeloofwaardiger dan het verhaal dat we vandaag wel ten dele kennen, nl. dat van de gevolgen van de verbranding van koolwaterstoffen. Dat proces is gestart toen de mens het vuur is gaan uitvinden. De laatste 100 jaar (+/-) is dit proces zo versneld dat de gevolgen ervan meetbaar geworden zijn. De kooldioxide zorgt voor een serre-effect waardoor de aarde langzaam verwarmt. De zwavel- en stikstofoxides veroorzaken zure regen en niet-totaal verbrande deeltjes (minuscule roet) zijn kankerverwekkend (zoals bij het roken van sigaretten). De mensheid is weliswaar niet direct bedreigd maar zijn ecologisch milieu ondergaat een schoktherapie. Sommige planten en dieren sterven uit.

Vraagstelling: Wie is hier verantwoordelijk en hoeveel bedraagt het schadebedrag? Wie is de begunstigde? Is dit wel een hond-bijt-mens probleem? Mag men stellen, dat dit hier een probleem is waarbij de mensheid zowel de schade veroorzaakt als ondergaat, de mensheid hier het recht heeft preventief op te treden? Dit zou dus consistent zijn met het Libertarisch beginsel. Is dit proces in feite al niet gaande? De welwillende lezer wordt verzocht zijn antwoord via de redactie van de Vrijbrief over te maken. Vooraleer hierover zijn hersens te pijnigen, vraag ik hem de tekst van Seattle te lezen. Uitgesproken in 1855. Met of zonder godsbegrip Libertarisme avant-la-lettre.

*****
*
* CULTURELE STRATEGIE *
*
*****

Onder dit hoofd trof u in de laatste Vrijbrief een pleidooi om onderling meer samen te werken en de onderlinge contacten niet te beperken tot maandelijkse bijeenkomsten. Blijkbaar leeft deze idee niet alleen bij mij. In deze uitgave treft u een bijdrage van Andre Spies die wat dit betreft concrete plannen lijkt te hebben. In Engeland en Amerika zijn resp. Marilyn Daljord en Dagny Sharon op dit gebied actief.

Ondanks de internationale trend zijn de eerste resultaten beperkt. Het initiatief van de uitgever een gratis advertentie aan te bieden, bracht slechts twee reacties. Een zuinig begin maar een begin tenminste. Hebt U nog wat aan te bieden... Of koestert u stille wensen...

Het aanbod is nog van kracht. Een telefoontje is voldoende. Het begin is er. Rest slechts er echt wat van te maken en elkaar, waar mogelijk, de bal toe te spelen. Libertarisme moet meer inhouden dan een gezellig praatclubje. Het moet vruchten gaan afwerpen.

Louis van Stekelenburg

TE HUUR GEVRAAGD

KAMER in Leiden met gebruik van keuken, douche en WC.
Huur ca. f 325/mnd. incl.
Tel. 071 - 17.06.87.
Vragen naar Judith Wilmer.

AANGEBODEN

Hebt u een kind op de middelbare school dat problemen heeft met wiskunde of natuurkunde?
Bel voor BIJLES.
Peter de Laat
010 - 71 23 61.

U kunt uw advertentie opgeven aan de Redactie. Plaatsing voor abonnees voorlopig gratis.

KRING SCHIEDAM

In de bijeenkomst d.d. 6-12-1984 hielden de heer H. Wolzak en de heer Ir. J.J. Grünbauer een lezing.

De heer Wolzak schetste in het kort enige belangrijke aspecten van de huidige maatschappij in de Sovjet Unie. Voorts zette hij uiteen welke veranderingen zich in de vorige en deze eeuw voltrokken hebben. Hoe ter wille van de "goede zaak" veel mensen vermoord werden. Het eerste vijfjarenplan, in 1928, had de collectivisatie van de landbouw in de Oekraïne tot doel. Het gevolg was dat er in één jaar 1,5 miljoen boeren werden vermoord. In het Westen merkte men het niet op, of deed alsof men het niet bemerkte. Vanaf 1933 trachtte Stalin met Hitler samen te werken. Dictatoren werken graag samen.

In het Westen wordt wel beweerd dat de S.U. een broederland is, omdat ze zeer veel mensen in Wereldoorlog II verloren hebben. Hun eigen systeem heeft veel doden veroorzaakt. Men deporteerde de Krim-Tartaren en men schoot iemand, die krijgsgevangene was geweest, dood. Men eiste van een soldaat zich dood te vechten als hij niet kon overwinnen.

Toen Chroetsjow aan het bewind kwam, leek een mildere tijd aangebroken te zijn. Er werden veel mensen (o.a. reeds overledenen) gerehabiliteerd, maar er werden geen open processen gevoerd.

De S.U. is de afspraken van Yalta en de Helsinki overeenkomst niet nagekomen. De redenen daartoe zijn vervat in een aantal sprookjes: 1) angst voor het Westen, zie Napoleon, Hitler, de "interventie" van de geallieerden in 1918. 2) omsingelingsangst. 3) redenen voor de inval van de S.U. in Afghanistan, omdat de U.S.A. zulks van plan zou zijn geweest: dito verhalen over Ethiopië.

De fout van de bovengenoemde accoorden is dat ze vrijblijvend zijn omdat er geen sancties zijn. Na 1975 zijn sommige mensen in de S.U. begonnen te formuleren hoe de accoorden van Helsinki in de praktijk toegepast zouden moeten worden. Deze mensen kwamen in kampen of psychiatrische inrichtingen terecht. Zo zijn er geen vrije vakbonden, kerken worden vervolgd. Vóór de Olympische spelen werden mensen geliquideerd, de Joodse emigratie werd stopgezet; gehandicapten zijn in Rusland dubbel gehandicapt, omdat er geen faciliteiten voor zijn. Men beschouwt ze als onbruikbaar. Politici en kerkelijke leiders in het Westen hebben weinig of geen kennis van zaken over hetgeen zich in de S.U. afspeelt en daardoor worden hoogst onwijze uitspraken gedaan.

Ir.J.J. Grünbauer vertelde dat hij op de Conventie in London de mogelijkheid had geopperd om contact te zoeken met de mensen van Charta '77 in Tsecho-Slowakije door hen een brief te schrijven.

Hij vertelde iets over de geschiedenis van Tjsecho-Slowakije. In 1918 ontstond de republiek als gevolg van de ineenstorting van de Oostenrijks-Hongaarse dubbelmonarchie. Het land wordt bevolkt door Duit-

sers, Magyaren, Rhoetenen en Slowaken. In 1938 wordt het land verdeeld. Duitsland, Polen en Hongarije annexeerden elk een deel. In 1943 sloot Benes met zijn regering in ballingschap een overeenkomst met de S.U. In 1945 werd deze uitgevoerd. De communisten beheersten belangrijke portefeuilles in de nieuwe regering. Langzamerhand werd het land steeds meer communistisch. In de jaren '60 ontstond verzet tegen het strenge regime: "De Praagse Lente". 21-8-1968 overschreden troepen van het Warschau-pact de grenzen en bezetten het gehele land. Daardoor werd het onmogelijk gemaakt voor de Tjsecho-Slowaken het voordien heersende stelsel van socialisme van fouten te ontdoen. Op 1-1-1977 stuurden een aantal Tjsechen een verklaring "Charta '77" de wereld in. In deze groep zitten zowel socialisten als niet-socialisten. Tot nu toe werd er hoofdzakelijk vanuit socialistische kringen in Nederland contact opgenomen met mensen van Charta '77. De vertalingen van de verklaringen en brieven van Charta '77 zijn gedeeltelijk onvolledig en soms zeer onzorgvuldig. Een boek, dat de juiste en volledige vertalingen geeft heet "Wat Charta '77 werkelijk gezegd heeft", een uitgave van de Stichting "Geen Kerkgeld voor Geweld" te Amsterdam. (te bestellen door f 15,00 over te maken op giro 309261 van bovengenoemde stichting).

Het voorstel van de heer Grünbauer is nu om d.m.v. een brief contact met de mensen van Charta '77 te zoeken.

Het voorstel werd aangenomen en zal verder worden uitgevoerd.

*****

AGENDA

- 7 feb. : Kring Schiedam. Verder op 7 maart 4 april, 2 mei, enz. op eerste donderdagen.
- 9 feb. : Libertarisch Studie Centrum, Werkvergadering op 14.00 uur in "De Muggen" te Antwerpen. Bespreking Publicaties.
- 12 feb. : Kring Tilburg. Verder op 12 maart 9 april, 14 mei, enz. op tweede dinsdagen.
- 23 feb. : Voordracht André Spies over FREENETWORK, georganiseerd door Libertarisch Studie Centrum om 14.00 uur in "De Muggen" te Antwerpen.
- 2 maart: Receptie met Europese vertegenwoordiging van Libertarian International.
- 27 juli-: 2e Europese Lib. Conventie
- 3 aug. (SELCON) in Noorwegen.

DE VRIJE MARKT IN EEN ONVRIJE ECONOMIE

.....

ir. L.H.M. Jongen

De sentimenten rond de \$ zijn moeilijk te volgen. Nogmaals volgens alle wetten van de zwaartekracht moet en zal de \$ dalen.

Wat weerhoudt dan zo'n daling, of sterker waarom blijft de dollar vast? Hoofdzakelijk is het de hoge rente in de V.S. die mensen er toe overhaalt om hun gelden in de dollarsfeer te beleggen. Die hoge rente is er omdat meneer Reagan toestaat dat het overheidstekort een voor de V.S. gigantische omvang heeft/krijgt. Door dit tekort moet die overheid veel lenen en dat houdt de rente omhoog. Verder speelt een rol dat "men" vindt dat de Amerikaanse economie goed draait en dat daarom een belegging in de V.S. een goede zaak is.

Ik kan heel ver meegaan met dit laatste, maar ik zou graag met het volgende rekening willen houden:

- de dollar kan nu best wel wat omlaag, daardoor zal het totaalresultaat van \$-beleggingen wat lager worden (wat je wint op de belegging, verlies je voor een deel op de dollarkoers).
- De Europese en Japanse economie, aangezwengeld door de V.S. motor, draaien nu ook goed en geven goede mogelijkheden om in aandelen te beleggen. Vooral de Nederlandse, Duitse en Japanse aandelen zie ik dan nog als kansrijk.

Met een stijgende dollar en het sentiment daarover, zitten we in een voor goud slechte atmosfeer. Hoewel U kunt zien dat er in gulden of Bfr. weinig prijsdaling heeft plaatsgevonden. Zoals altijd in een dalende of stijgende markt, hoort U nu van alle kanten adviezen die allemaal de richting uitgaan van wat de koers gisteren deed. Dus

was er de laatste tijd een goudprijsdaling, dan hoort U nu adviezen die een verdere daling suggereren. Op zich zit daar natuurlijk wat in; net als het weer voorspellen; de kans is erg groot dat als het vandaag koud is, het morgen ook koud is. Maar eens wordt het zomer en dat geldt ook voor de goudprijs. Zeker als bijna iedereen verdere dalingen verwacht is het zaak op te letten en te bezien of er geen aankopen gedaan kunnen worden. Let wel wij kopen pas op de weg omhoog.

Flash Info:

Zojuist is Flash Info 8 verschenen. Daarin wordt geadviseerd hoe op AKZO beleggingen een aardig resultaat te behalen. U kunt deze Flash Info aanvragen door een kaartje naar de redactie van de Vrijbrief te sturen.

Laatste nieuws: de beurs vond de resultaten van Hoogovens minder goed dan verwacht. De koers viel daarmee 10% omlaag. Wij vinden dit een mooie koopkans.

*****

"Die Amerikanische Revolution, Ein Fanal der Freiheit"

door Prof. Jean-Pierre Hamilius
376 pag. - BF 1.325,-
Sankt-Paulus-Druckerei,
Luxemburg, Postal account 12-12.

Libertarische boeken kunt u bestellen bij:
LIBERTARISCH BOEKCENTRUM

Beethovenlaan 25, 2102 ES Heemstede
Tel. 023 - 29 09 41.

(Zie bijgaande boekenlijst)

Vul deze bon in, of geef hem aan een relatie:

Ja ik wil graag meewerken om onze vrijheid te behouden en te vergroten. Noteer mij voor:

- Een abonnement op de VRIJBRIEF voor f 40,-/BF 700,- per jaar.
- .... exemplaren van de brochure "Hoe Vrij bent U nog" à f 3,-/BF 45,-.
- Een literatuurlijst (met boeken van Ayn Rand, von Mises, Hayek, etc.)

Naam: .....

Adres: ..... Tel.: .....

Ik zal f / BF ..... overmaken op Uw rekening bij .....
(zie hieronder).

Stuur ook een proefnummer/informatie aan:

Deze bon opsturen aan: Libertarisch Centrum Nederland (zie hieronder).

Verantwoordelijk Uitgever: ir. H.J. Jongen, Statiestr. 57 - Bus 3 - 2180 Kalmthout (België)

Nederland: Libertarisch Centrum, Fazantenkamp 818, 3607 EB Maarssenbroek, Tel. 03465-64994. AMRO Bank rek.nr. 46.24.31.320 (Giro 8238 AMRO Bank Amsterdam) t.g.v. Libertarisch Centrum; abonnementsprijs f 40,- per jaar; donateurs min. f 100,- per jaar.
België: Herentalsebaan 109, B 2100 Deurne; Bank J. van Breda rek.nr. 645-1240465-64 t.g.v. VRIJBRIEF; abonnementsprijs BF 600,- per jaar; donateurs min. BF 1.500 per jaar.